

Teologisk voksenundervisning

AALBORG STIFT · SÆSONPROGRAM 2020 · 2021

Matheus et iudea sicut in
ordine primo ponitur. ita
euangelium in iudea primo
scripsit: cuius uocatio ad
dñm et publicanis actibus fuit: duos
i generatione xpi principia psumens:
unius. cuius prima circumsio i carnis
etius. cuius secundum cor electio fuit
etiam patribus xpi. Sicut
mero transformatus
detendi fa

iste gennat
filius dauid. fili
Abraham genn
isaac autem genn
dauid autem gennat iuda et isa
autem gennat pharise et isa

Formål

Formålet med Teologisk Voksenundervisning i Aalborg Stift er at give en bred og grundig orientering om kristendommens idé-indhold og historie.

Undervisningen omfatter de fleste af de fag, der undervises i på de teologiske fakulteter i Aarhus og København.

Ambitionen er at give kursisterne en mulighed for at fordybe sig i kirkens bekendelsesgrundlag og det religiøse univers, som har sat sit præg på dansk kultur i 1000 år.

Undervisningen er således et tilbud til alle, der ønsker at udvide deres kendskab til Bibelen og dens tilblivelse samt til kristendommens oprindelse, gudsopfattelse, historie og livsforståelse.

Undervisningen henvender sig bredt og er åben for alle voksne.

Forløb

Teologisk Voksenundervisning har en 1., 2., 3. årgang med fast pensum samt en 4. årgang med vekslende programindhold. Nye kursister begynder på 1. årgang og rykker hvert år en klasse op for at slutte med 3. årgang.

Alle, der har fuldført forløbet kan dog fortsætte på et fortsætterhold, 4. årgang, så længe de ønsker.

Program

Som optakt til den nye sæson plejer vi i september at afholde dagen "Teologi for alle". Det gør vi ikke i år, da arrangeret med foredrag, gudstjeneste og fællesspisning (især den sidste) ikke er tilrådelig i disse coronatider.

Vi glæder os over, at TVU-sæsonen 2020-2021 ser ud til at kunne gennemføres som planlagt.

Tid, sted og undervisningsform

SÆSON 2020/21	SÆSON 2021/22	SÆSON 2022/23
3. OKTOBER	2. OKTOBER	1. OKTOBER
24. OKTOBER	30. OKTOBER	22. OKTOBER
14. NOVEMBER	13. NOVEMBER	12. NOVEMBER
5. DECEMBER	4. DECEMBER	3. DECEMBER
9. JANUAR	8. JANUAR	4. JANUAR
30. JANUAR	29. JANUAR	14. JANUAR
20. FEBRUAR	19. FEBRUAR	25. FEBRUAR
13. MARTS	12. MARTS	18. MARTS

Grundforløbet strækker sig over tre sæsoner/vintre på ovennævnte lørdage

Sæsonens sidste undervisningsdag den 13. marts 2021 afsluttes med en fælles fest kl. 16.00-19.00. Udgift til afslutningsfest er indeholdt i deltagerbetalingen (dog ikke drikkevarer).

Tilmelding til afslutningsarrangementet: først i det nye år.

Undervisningen foregår i Folkekirkens Hus og i krypten under Budolfi kirke. Alle får inden kursusstart oplysning om praktiske forhold samt besked om, hvilket undervisningslokale der tildeles den enkelte årgang.

Undervisningsdagen begynder kl.9.00 med morgenkaffe i Domkirkens krypt efterfulgt af morgensang i Domkirken kl.9.30. Selve undervisningen begynder kl.10.00. Undervisningen former sig oftest som foredrag med drøftelse. Forløbet er som følger:

Morgenkaffe i Domkirkens krypt	09.00 – 09.30
Morgenandagt i Domkirken	09.30 – 09.45
1. lektion	10.00 – 11.45
Frokost (medbragt)	11.45 – 12.30
2. lektion	12.30 – 14.10
(4. årgang afsluttes kl.14.10)	
3. lektion	14.20 – 16.00

Lærerne

Lærerne er teologer eller andre med akademisk baggrund. I den kommende sæson underviser følgende på 1. 2. og 3. årgang: Iben Aldal, Johannes Kühle, Lisbeth Solmunde Michelsen, Jørgen Jørgensen, Jens-Peter Olesen, Hanne Puk Dahl, Kenneth Berg, Steen Kongsbak Thomsen og Isak Krab Koed.

1. årgang

a) Gammel Testamente.

Med udgangspunkt i læsningen af de første 11 kapitler af Første Mosebog diskuteres den såkaldte urhistorie – om verdens tilblivelse og menneskeslægtens oprindelse. Derefter gennemgås dele af patriarkhistorien (Kap. 12-50): Guds løfter til sit folk som det gennemgående tema og inddragelse af tekster fra det øvrige gamle testamente.

b) Ny Testamente.

Der undervises i den nytestamentlige tidshistorie og det Nye Testaments baggrund. Desuden læses Paulus' første brev til korintherne, dels for at få en nærmere forståelse af stridsspørgsmålene i de første kristne menigheder, dels for at blive klar over grundene til de teologiske standpunkter, Paulus indtog.

c) Systematisk teologi.

Den systematiske teologi forsøger at eftertænke temaer fra læsningen af de bibelske tekster og sætte dem ind i en større og nutidig sammenhæng. På første årgang diskuteres – i systematisk sammenhæng – grundlæggende temaer som trosbekendelse, dåb og nadver samt forholdet mellem Gud og det onde.

2. årgang

a) Ny Testamente

Markusevangeliet, som er det ældste evangelium, læses med henblik på dets forståelse af Jesus som Guds søn. Undervejs inddrages tekster fra Matthæus og Lukas. Centrale teologiske temaer som evangeliernes tilblivelse, evangelieforskningen, metoder, synoptisk oversigt, Markusevangeliets særpræg, lignelser, underberetninger og Messiashemmeligheden, - belyses, analyseres og diskuteres. De sidste tre lørdage gennemgås Bjergprædiken.

b) Kirkehistorie

Der gives en oversigt over hovedtræk i kirkens historie fra dens begyndelse, som kan læses i Apostlenes gerninger, til den katolske kirke i middelalderen, Luthers reformation, op til i dag.

c) Systematisk teologi (kun efterår)

I forlængelse af nogle centrale bibelske tekster, hvor lidelsen spiller en stor rolle, ser vi på, hvordan lidelsens problem er blevet opfattet og udlagt frem til i dag.

d) Etik (kun forår)

Om foråret gives en oversigt over centrale etiske positioner op gennem tiderne ud fra spørgsmålet: Hvordan begrundes etisk argumentation?

3. årgang

a) Gammel Testamente (kun efterår)

Her gives en gennemgang af profetlitteraturens væsen og hensigt. Iflg. første Mosebog blev Israel udvalgt til det redskab, som Gud vil bruge til at hente verdens folkeslag tilbage til sig med. Profeterne holdt jøderne fast på at leve op til denne udvælgelse, og det lys, det Nye Testamente kaster tilbage på disse forestillinger, vil også blive diskuteret.

b) Kirkekundskab (kun forår)

Spørgsmål som: Hvad er kirkens kendetegn iflg. Det nye Testamente? Hvad er den evangelisk-lutherske kirkes særpræg? Hvorfor ser folkekirkens gudstjeneste ud som den gør? – vil blive gennemgået og drøftet, og vi læser bekendelsesskrifterne: folkekirkens fælles læregrundlag.

c) Ny Testamente

Om efteråret læses Johannesevangeliet: det fjerde og noget anderledes end de tre øvrige (synoptiske) evangelier. Vi læser med særlig henblik på, hvordan der fortælles om Jesus som den, der gør undere og dermed giver tegn på sin herlighed. Jesus-billedet her sammenlignes med det, man finder i Markusevangeliet. Om foråret læses Paulus' brev til romerne med vægt lagt på Paulus' placering mellem jøder og hedninger og den betydning, det har for hans teologiske tænkning.

d) Systematisk teologi

Kristendommens kernebudskab er, at Gud frelser mennesker ved Jesus fra Nazareth, som både er sandt menneske og sand Gud. Dette budskab eller denne tanke har gennem tiderne ændret form, forståelse og forkyndelse, afhængig af hvor vægten er blevet lagt, - på det menneskelige eller det guddommelige.

Vi indkredser tidens og teologiens tanker.

Tema for 4. årgang:

Gammeltestamentlig teologi - Nytestamentlig teologi - Bibelsk teologi

Lørdag den 3. oktober:

*v. Hans J. Lundager Jensen, professor,
dr. theol., Afdeling for Religionsviden-
skab, Aarhus Universitet:
"Gammeltestamentlig religion"
- en bred indføring i gammel-
testamentlige teologier.*

Gammel Testamente er den kristne kirkes historiske fundament. Den tidligste kristendom forstod sig som en slags jødedom, men for alle, ikke kun jøder. Derfor var jødedommens hellige skrift ikke en fremmed bog, men de kristnes egen bog. Men fundament og overbygning var også skæve i forhold til hinanden. Det Gamle Testamente rummede mere end kristendommen kunne kapere; og kristendommen kom med noget nyt, som endnu ikke var i Det Gamle Testamente. Det Gamle Testaments teologier var udfoldelser af muligheder inden for rammerne af oldtidens nærorientalske religion som i Egypten og Mesopotamien. Og kristendommen var en helt ny religionstype, der på nogle punkter mindede mere om buddhisme end om Det Gamle

Testamente! I foredraget vil jeg give et indtryk af Det Gamle Testaments egne teologier, både dem der blev videreført i kristendommen, og dem der ikke blev det.

Lørdag den 24. oktober:

*v. Else Kragelund Holt. Ph.D., Lektor
emeritus i Gammel Testamente:
"Fra oversætternes værksted: Salmernes
bog som teologisk udfordring i dag" Og:
"Hvad skal vi med det gamle testamente,
når vi har fået et nyt?"*

I marts udkom Bibelen i en helt ny oversættelse, Bibelen 2020, der er Bibelselskabets bud på, hvordan man oversætter Bibelens gamle bøger, så de bliver forståelige for nutidens mennesker, også dem, der ikke er hyppige kirkegængere eller bibellæsere. Men en læsning af teksterne med friske øjne kan også åbne teksterne for den trænede bibellæser, som måske endda kan blive chokeret over, hvad det kendte stof indeholder.

I foredraget om formiddagen vil jeg fortælle lidt om oversættelsesprocessen

og tankerne bag, og vi skal se på eksempler på overraskende teologiske udsagn i Salmernes bog.

Eftermiddagens foredrag tager udgangspunkt i spørgsmålet: "Hvad skal vi med Det Gamle Testamente, når vi har fået et nyt?" Mit svar er i første omgang: "Vi kan slet ikke forstå Det Nye Testamente uden Det Gamle." Det vil jeg vise gennem en læsning af nogle gammeltestamentlige tekster, der danner baggrund for Det Nye Testamente, f.eks. Salme 22 og 42, og nogle tekster, der rummer teologiske udsagn, der "mangler" i Det Nye Testamente, f.eks. om skabelsesteologi.

Lørdag den 14. november:

*v. præst ved Vartov. tidl. Lektor ved Kbh.
teologiske fakultet Jesper Tang Nielsen:
"Bøgernes bog og dens bøger: Kanon,
kanonisering og kristendom"*

Bibelen er verdens mest betydningsfulde bog. Den er også den mest kendte. Men Bibelen er ikke bare Bibelen. Og den har ikke altid været Bibelen. Der er truffet mange afgørelser og foretaget

mange valg, før den bibel, som vi kender, blev til. Vi skal diskutere nogle af disse beslutninger, når vi drøfter Bibelens tilblivelseshistorie. Det sker både ved at se på de allermindste detaljer i bibelteksten og ved at vurdere dens overordnede struktur. Vi skal også vurdere årsagen til, at nogle skrifter kom med i Bibelen, mens andre ikke gjorde. Til slut skal det også drøftes, hvilken betydning det har, at kristendommen har tildelt denne bog kanonisk status. Kort sagt, er målet at lære Bibelen bedre at kende som en bog, som en samling af bøger, som en udgave, som en oversættelse, som autoritet og som meget mere.

Lørdag den 5.december:

v. Lektor Carsten Bach Nielsen, Århus Universitet: "Bibelen i Danmark - hvordan er bibelen blevet læst gennem tiden?"

Danskerne har lyttet til Bibelen, siden kristendommen kom til landet, men det var først med bogtrykkerkunsten, at den forelå i stadigt mere autoritative udgaver. I 1550 var hele Bibelen oversat til dansk, men hvad betød det for almindelige mennesker? Intet tyder på at vi blev ihærdige bibellæsere, for

Bibelen skulle jo ikke være en lovbog eller en bog, der løste alle menneskelige problemer. Noget i den måtte vær mere vigtigt end andet og centrum måtte være Kristus. Det er et luthersk princip, som har været fulgt siden reformationen. Vi skal se nøjere på bibelsynet og på, hvordan Bibelen fik plads i såvel kirken som i kulturen.

Lørdag den 9.januar 2021:

v. lektor ved institut for Kultur og samfund - Afdeling for Religionsvidenskab Anders Klostergaard: "Nytestamentlig teologi - Bibelen som tekst og fortolkning"

1. Forelæsning: Hvad var tidlig Kristusreligion og hvorfor er den også i dag en stor udfordring for moderne former for kristendom?

At forstå tidlig Kristusreligion drejer sig ikke kun om at oversætte tekster fra Ny Testamente korrekt, skønt det kan være vanskeligt nok. Teksterne skal også fortolkes i deres historiske sammenhæng. Dermed får man læsninger, der ikke uden videre er overtagelige i forhold til moderne kirkeliv og samfund. Vi vil se på en række eksempler på fejlagtige oversættelser i såvel den autoriserede bibeloversættelse fra 1992 og fra Bibe-

len 2020. Målet er imidlertid ikke kun at se på fejlversættelser, men prøve at forstå, hvad der egentlig er på spil, når man forsøger at fortolke tekster, der er blevet til for mere end 1900 år siden. Hvad er forskellen på læsning og fortolkning af tekster? Og kan vi overhovedet bruge fortolkning til noget i folkekirken i dag? Samtidig vil jeg forsøge på baggrund af fejlversættelserne at tegne grundtræk i tidlig Kristusreligion.

2. Forelæsning: Fra tidlig Kristusreligion til folkekirken i dag.

Mens jeg i den første forelæsning koncentrerer mig om alt det, der adskiller moderne former for kristendom fra tidlig Kristusreligion, forsøger jeg i forelæsning to at foretage den modsatte bevægelse. Meget adskiller sig markant fra tidlig Kristusreligion til folkekirken anno 2021; men der er også meget, som rent faktisk forener, hvis man anlægger et større og videre perspektiv. Det vil jeg gøre med udgangspunkt i Paulus og Johannesevangeliet. Jeg vil forsøge at vise, hvordan vi også i de to tekstsamlinger står med en række grundlæggende overvejelser, der er helt afgørende for at danne samfund og kulturer og få dem til at hænge sammen over tid.

Lørdag den 30.januar:

v.Lektor ved teologisk afdeling for bibelsk eksegetisk Kbh. universitet, Gitte Buch-Hansen:

"De nytestamentlige tekster i forhold til den filosofiske kontekst"

"Hvad har Athen med Jerusalem at gøre?" Denne berømte replik fra kirkefaderen Tertullian (ca. 160-ca. 222) har fået lov at præge vores forståelse af forholdet mellem filosofi og kristendom. Filosofernes systematiske tænkning er et fremmedelement, som tidlige teologer har importeret i et forsøg på at gøre kristendommen spiselige for et græsk publikum. Denne modstilling er kun blevet forstærket af den moderne kierkegaarske idé om troen som et spring ud på det vand, hvor rationaliteten ikke evnede at lodde dybden. De seneste par årtier har nytestamentlige forskere imidlertid sat spørgsmålstejn ved denne modsætning mellem tro og fornuft. De peger på, at hvis vi skal forstå centrale nytestamentlige skrifter som de paulinske breve og Johannes-evangeliet, kommer vi ikke uden om stoicismen, som var den tredje skole i Athen ved siden af Platons og Aristoteles' akademier. I forelæsningen skal vi derfor – med afsæt i stoicismen – se

nærmere på den rolle, som ånden spiller i det evangelium, som kirkefaderen Chrysostomos (347-407) betegnede som det spirituelle evangelium: nemlig Johannesevangeliet.

"De nytestamentlige tekster i forhold til deres socialhistoriske kontekst"

En vigtig ændring i Bibelen 2020 i forhold til de traditionelle autoriserede oversættelser er, at det græske ord *doulos* ikke længere gengives med 'tjener', men helt korrekt oversættes som 'slave'. Oversættelsen er ikke ligegyldig, fordi datidens politiske tænkning var uhyre opmærksom på forskellen mellem at være 'fri' eller som slaven at være et andet menneskes ejendom. Med den nye oversættelse bliver det synligt, at de bibelske skrifter er blevet til i samfund, hvis økonomi var baseret på slaveriet. I forelæsningen vil vi sætte fokus på de lignelser, som er særstof hos Lukas, og som netop handler om organisationen af den produktion, der havde slaver både som mellemedere og som arbejdskraft. Lignelserne kan på en og samme tid læses som kilder til slaveriets historie, som manualer for god ledelse af de kristne menigheder, og som Lukas' bud på den verdenshistorie, der skal forstås i lyset af Guds frelsesplan.

Lørdag den 20.februar:

v. Ph.d., Lektor ved Afdeling for Teologi, Aarhus Universitet Else Marie Wiberg Pedersen:

"Bibelen som dogmatikkens grundtekst - bibelen og de kristne grundtemaer skabelse, død og håb"

Kristen teologi og dogmatik opstår ikke ud af den blå luft. Grundlaget for teologiens grundtanker og de svar, som den søger at give på livets store spørgsmål er bogen (den danske betydning af ordet bibelen). Ikke sådan, at bogen bruges som en facitliste, men sådan, at bogen hele tiden tolkes ind i den tid, som læseren, fx teologen, befinder sig i. Bogen giver med sit rige billedsprog og sine flotte eller gådefulde fortællinger hele tiden fornyet stof til forståelse og fortolkning af vores liv og de spørgsmål, som knytter sig hertil – fra skabelse til genløsning.

I disse to forelæsninger skal vi se nærmere på, hvordan bogen kan læses i dag med henblik på spørgsmålene om netop dette. I den første forelæsning koncentrerer vi os om skabelsesbetretningerne i 1. Mosebog, kap. 1-2, og ser på, hvad det betyder, at vi og vores verden er skabt af Gud, i en samtidig

dogmatik, der kalder mennesker til ansvar for hinanden og naturen. I den anden forelæsning ser vi på bibelske bud på død, opstandelse og håb ud fra Markusevangeliet, kap. 15, og Paulus' første brev til Korinterne, kap. 15, og hvordan disse fortællinger bibringer dogmatikken et særligt fokus på håbet som en særlig dimension ved det liv, der trods død er gået fremtid i.

Lørdag den 13.marts:

*v. Ulrik Nissen, Ph.d., Dr. theol., Lektor
ved Afdeling for Teologi,
Aarhus Universitet:
"Bibelsk teologi som etisk rettesnor"*

De bibelske tekster er en af kilderne til dannelsen af den teologiske etik og dermed overvejelser over både fundamentale og aktuelle emner. De udgør den teologiske kanon og har derfor vejledende betydning for etikken. Samtidigt er mange af dem i forhold til etiske spørgsmål præget af den tid og sammenhæng, de er blevet til i. Det peger hen imod spørgsmålet, om vi kan formulere nogle gennemgående træk i bibelsk teologi, som vi i dag kan gøre gældende i forhold til spørgsmål, der præger vores tid, så som klima, migration og økonomi? Kan vi ud fra de

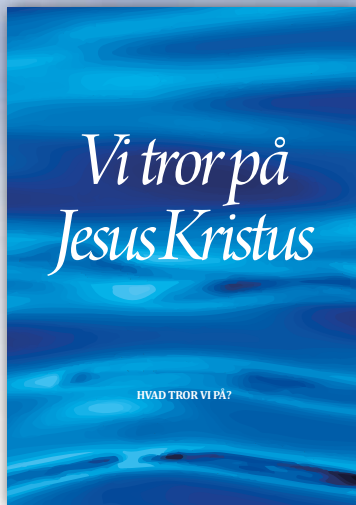
bibelske tekster i dag tale om bibelsk teologi som etisk rettesnor? I løbet af timerne vil der også blive lavet udblik til Ulrik Nissens nye bog om De ti bud, som bliver udgivet på Det Danske Bibelselskab.

**Lørdag den 13.marts,
(før afslutningsfest i
Folkekirkens Hus):**

*Foredrag i Klosterkirken
for 4.årgang - kl.14.30
v. skuespiller og lektor
ved Pastorseminariet
Caspar Koch:*

"Den mundtlige bibel"

Hvad tror vi på?

Få samtlige bind af *Hvad tror vi på?* for kun 100 kr. Bøgerne kan hentes på Budolfi Kirkekontor eller sendes mod betaling af porto.

Nu foreligger de sidste artikler fra den foredragsrække om Trosbekendelsen, vi har afholdt i Folkekirkens hus i Aalborg fra 2015 - 18. Vi har valgt at udgive dem samlet i et bind. Der er ialt udkommet tre bøger. Den sidste bog indeholder to bind.

Vi har arbejdet os igennem Trosbekendelsen ved at bede teologer, filosoffer og idehistorikere om at give deres bud på bekendelsen nutidige indhold. Projektet har været et samarbejde mellem Budolfi – Aalborg Domkirke, Studenterpræsterne ved AAU og Folkekirkens hus.

Vi sætter nu et punktum for vores arbejder med bekendelsen, men håber at den teologiske debat må fortsætte. Vi takker alle deltagere ved arrangementerne og alle bidragsydere.

Christen Staghøj Sinding, Nanna Holm og Hanne Dahl, redaktører

Teologisk voksenundervisning

Undervisningsafgift

Teologisk Voksenundervisning i Aalborg Stift drives som aftenskole i henhold til lov om støtte til folkeoplysning. Undervisningsgebyret for sæson 2020 - 2021 er 1150 kr. pr. deltager. Pensionister bosat i Aalborg kommune kan deltage til reduceret pris: 900 kr. Deltagere fra andre kommuner må søge deres egen kommune om evt. tilskud.

Tilmelding

Tilmelding og betaling er elektronisk, som bekræftet overfor. (Har du brug for hjælp kan du ringe til Lene Marie Sørensen 42 52 19 66 eller maile på lso@km.dk, så hjælpe hun dig på vej).

Tilmelding til undervisningen på årgangene 1, 2, 3 og 4 sker ved, at du går ind på Aalborg Stifts hjemmeside www.aalborgstift.dk - og klikker på dette link:

<http://bit.ly/deltagertilmelding>

Sådan gør du, når du har åbnet linket:

1. Klik på det hold du skal deltage på i listen til venstre.
2. Alle nye deltagere skal oprette sig som "Nyt medlem". De der allerede ved sidste års tilmelding blev "medlem" skal logge ind med mobilnummer eller email-adresse samt den adgangskode som blev tildelt ved tilmeldingen. Har man glemt adgangskoden, kan systemet sende en ny kode ved at trykke på "Glemt adgangskode".
3. Klik på den orange knap "Tilmeld" i det grå felt.
4. Alle nye medlemmer skal udfylde de oplysninger som står under punktet "Nyt medlem". Det er meget vigtigt at indtaste mobilnummer og e-mail adresse. Sæt også kryds i rubrikkerne "Jeg ønsker at modtage nyheder" OG "Jeg accepterer handelsbetingelserne"
5. Klik "Tilmeld" og følg betalingsvejledningen. Du modtager nu en mail som bekræftelse, der også indeholder den adgangskode, du fremover kan bruge ved tilmeldinger.

Sidste undervisningsdag

13. marts 2021

Program for dagen:

09.00-09.30:

Morgenkaffe i Domkirkens krypt

09.30-09.45:

Morgenandagt i Domkirken

10.00-11.45: 1.lektion

11.45-12.30: Pause

12.30-14.10: 2.lektion

14.20- 16.00: 3. lektion

(særligt program for 4. årgang)

16.30-19.00: Afslutningsmiddag

i Aalborgsalen i Folkekirkens Hus
for alle tilmeldte. Deltagerne
betaler selv drikkevarer.

Robert Storm Petersen 1911 - "Jeg og mit Hus vil tjene Herren" (Josva Bogen 24:15)